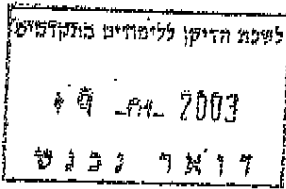

4 Coil

15 ינואר, 2003

הנדון: תונת דעת על עבודתו של מר תיאודור כ"ץ המוגשת במסגרת לימודים לקבלת תואר מוסמך
"יצירת הערכים מאם אל-זינאת וטנטורה ב-1948"

7. סיכום תוצאות המחקר והחידושים שבעבודה

נושא עבודתו של מר כ"ץ הוא נסיבות עזיבתם של תושבי הכפרים אם אל-זינאת וטנטורה את בתיהם בנסיבות של מלחמה בשנת 1948. על פי הכותרת מדובר במחקר העוסק בהיסטוריה מקומית, אלא שבהקדמה מתברר כי למר כ"ץ כוונה לדון בנושא רחב יותר והוא המחקר של מלחמת העצמאות או בלשונו "מלחמת 1948", היינו יש בדעתו לעסוק גם בהיסטוריוגרפיה של המלחמה. יתר על כן, מן ההקדמה עולה כי החידוש העיקרי של מחבר העבודה אינו מצוי דווקא בבחינת קורותיהם של שני הכפרים אלא בשימוש בשיטת מחקר המבוססת על בחינה של מקרה מבחן היסטורי בעיקר באמצעות עדויות שבעל פה שבאות לאזן את החוסר בחומר ארכיוני וחומר כתוב אחר הנוגע לנושאי המחקר. חידוש מחקרי צפוי נוסף שעולה מן ההקדמה הוא שמשני מקרי מבחן אלו יש בדעתו להקיש על גורלם של למעלה מארבע מאות כפרים ערבים אחרים שנכבשו וניטשו באותה המלחמה. הכנסתם של חידושים מתודולוגיים אלו של שימוש בעדויות שבעל פה במחקר ההיסטורי כמקור מרכזי להבנת התרחשות שארעה בעבר וההיקש משני מקרי מבחן להבנת הופעה שהתרחשה בקנה מידה ארצי מצריכה דיון מתודולוגי נרחב, מפורט ומבוסס היטב. אלא שהדיון מתודולוגי כזה אינו קיים בפרק ההקדמה. ישנם אומנם אזכורים (עמ' 12-15) של מספר מקורות הדנים בתשיבותה ומקומה של ההיסטוריה שבעל פה, אך אין שום דיון המבוסס על

טיעוניהם שמסביר את שיטת המחקר שבתר מר כ"ץ. כמו כן, אין כל דיון המסביר מדוע משני מקרי מבחן יש ביכולתו להקיש ולהסיק מסקנות בנושא גורלם של כפרים ערבים בשנת 1948.

הלקוי המרכזי הקיים בהקדמה מקריז כמובן על תוצאות המחקר שעקרו מבוסס על עדויות שבעל פה. על בסיס דבריהם של עדים שונים יהודים וערבים מגיע מר כ"ץ למסקנות שבאופן כללי מקבלות את גרסתם של עדי הערבים תוך שדוחה את אלו של העדים היהודים הסבריו לאי אמינותם של העדים היהודים אינם מספקים ומבוססים על הנחת המחבר כי קיימת קונספירציה כלשהי בקרב ותיקי הסיבת אלכסנדרוני שמטרתה השתקת הפרשה. כמו כן, בפרק המסקנות אין כל הסבר מניח את הדעת לכך כפי שאין כל דיון ראוי לציון בשאלת הסתירות הקיימות בין העדים השונים מן הצד הערבי, אין התייחסות לעובדה שרק חלק מן העדויות הן עדויות ראייה ובהן עדויות של מי שהיו ילדים או נערים צעירים שהיו אירוע טראומטי של איבוד בית תוך לילה אחד, ולעיתים גם את מותם של בני משפחה ושכנים, ואין כל דיון בנושא של התגבשותו של זיכרון קולקטיבי בקרב פליטי טנטורה כמעצב של זיכרון אישי בעיקר בקרב אותם שהיו ילדים בשנת 1948. דיון כזה אינו אפשרי, כמובן, בהעדר תשתית מתודולוגית שמקומה היה בהקדמה ושותכליתה לאפשר דיון בפרק המסקנות בערכם ואמינותם של עדים שונים.

לנושא של ההיקש ברמה הכללית ממקרי מבחן אלו והלימוד מהם לגבי גורלם של כפרים ערבים ושל יושביהם אין כמעט כל אזכור בפרק הסיכום, למעט בפסקה האחרונה (עמ' 546) שבה נאמר באופן כללי שעדויות שבעל פה נועדו להיות מרכיב מרכזי במחקר נושאים הקשורים למלחמה שהתחוללה ב-1948 ולתוצאותיה, וזאת כאמור, ללא כל ביסוס מתודולוגי של ממש להידוש מחקרי זה. בשאלה האם ניתן להקיש משני מקרי המבחן הללו לגבי הכלל בנושא הרחב של היחס לכפרים הערבים בזמן המלחמה, אין כל דיון.

תוצאות המחקר המבוססות על עדויות שבעל פה הינן בעיקר חשיפת טענתם של פליטים מטנטורה. כי בכפרם נערך מעשה טבח בשנת 1948 וחשיפת טענתם של אלו שאמורים להיות המבצעים שטבח זה לא היה ולא נברא. זהו גם החידוש העיקרי המצוי בעבודה זו, אך לשם כך אין צורך לכתוב עבודת גמר לתואר שני שאורכה 546 עמודים. לכך גם יספיק מאמר בעיתון. מבחינה זו עבודתו של כ"ץ, גם לאחר שהוגשה בפעם השניה, היא כישלון גמור, שכן בהעדר דיון משמעותי בעדויות המבוסס על מצע מתודולוגי בעל משקל לא ניתן לראות את מסקנות עבודתו של כ"ץ כמבוססות על עבודה ברמה אקדמית.

2. הערכת החיבור מבחינת תוכנו, שיטתו ומבנהו

הנושא הראשון שיש בדעתי לעסוק בו הוא מבנה העבודה ובהקשר זה קיימות שתי בעיות. הראשונה היא היקף העבודה. מדובר בעבודה הכוללת קרוב ל- 550 עמוד, היקף החורג הריגה גדולה מאד מן המקובל בעבודה לתואר שני. באם היה מדובר בהכרח הקשור לרמת הדיון האינטלקטואלי הבא לידי ביטוי בעבודה, ניתא. אלא שעמודים רבים מוקדשים לדבריהם של עדים שונים בעיקר כאשר מדובר בפרקים העוסקים בטנטורה. למרות היותי מודע לרצונו של מר כץ להוכיח את מידת האמינות של ציטוטי מדברי העדים, לאהר שנכוונה בנושא זה בדיון בבית המשפט המהוזן, מקומן של מרבית העדויות בנספח. גוף העבודה נועד להיות מקומם של ציטוטים מרכזיים וכבדי משקל מדברי העדים החיוניים לביסוס טענותיו של המחבר. כל המפקפק באמינותן של עדויות אלו, יכול היה לעיין בנספח מתאים, שם נועדה להיות מובאת העדות בשלמותה לשיפוטם של הקוראים. בכך היתה מתאפשרת קריאה שוטפת של העבודה כולה ושל הפרקים העוסקים בטנטורה בפרט, וטיעוניו של מר כץ ומסקנותיו היו מובאים בצורה ממוקדת וברורה יותר.

השניה היא חוסר האיזון הבולט הקיים בין פרקי העבודה העיקריים שבהם נדונו שני מקרי המבחן בהם היא עוסקת. בעוד שהדיון באם אל-זינאת מקיף כ- 40 עמודים הרי שהיקף הדיון בטנטורה גדול פי עשרה לערך. למעשה טנטורה וגורלה הוא הנושא המרכזי של עבודה זו כאשר הדיון בגורלו של הכפר אם אל-זינאת טפל לחלוטין במסגרתה, ולא בכדי גם בפרק הסיכום מאוזכר הכפר אם אל זינאת בקצרה, (עמ' 538-539) איזכור שתרומתו לדיון המתמקד בפרשת טנטורה, שולית. באם היה מר כץ כותב עבודה שנושאה גורלם של הכפרים באזור הכרמל ורמות מנשה בשנת 1948, יכול היה לפתח דיון ממוקד ומבוסס, שתוצאתו יכולה היתה להיות עבודת גמר של ממש. בעבודה מסוג זה היה נהסך מן הקורא הצורך בלקרוא ציטוטים ארוכים ומייגעים החוזרים במקרים רבים על עצמם, מדברי שפע העדויות בעל פה שאסף, ללא כל דיון ביקורתי של ממש בהם ובמשמעויותיהם. מעבודה העוסקת ברמה האזורית יכול היה מר כץ להגיע למסקנות ברמה הארצית, מה שלא ניתן לעשות כאשר עיקר הדיון מתמקד, למעשה, במקום ישוב אחד בלבד.

בנושא שיטת המחקר הערתי כבר בסעיף הקודם, ועל כן אעבור לדיון בתוכן המחקר. בפרק ההקדמה, בנוסף לבעיה המתודולוגית שהוזכרה בסעיף הקודם, הסר גם הדיון היסטוריוגרפי דאזי לשמו. אין בנמצא על סקירה שיטתית של טעויות שהתפרסמה בשנים האחרונות בנושאים כגון גורלם של הפלסטינים ב- 1948 וההיסטוריוגרפיה של המלחמה. רק בעמ' 12 ישנו אזכור קצר של הויכוח סביב ה"היסטוריה החדשה" שבה מזכירים שני חוקרים, בני מוריס ואפרים קארש, שעם כל הערכתו אותם, אינם היחידים המצויים כשדה זה של המחקר.

כאשר המחבר דן בנושא נוסף הקשור לחומר בו השתמש לכתיבת העבודה, המסמכים המצויים בארכיונים שונים, הוא מוכיח חוסר ידע בסיסי במצאי החומר הקיים ובנגישות לחומר זה. די לו בציטוט מספרו של בני מוריס שממנו ניתן ללמוד כי הנגישות למסמכים בארכיונים השונים במדינת ישראל היא מוגבלת, ולא כך הוא הדבר, ולראיה, מוריס עצמו מצא מסמכים המעידים, לטעמו, כי נעשו מספר מעשי טבה בכפרים בגליל בעת מבצע חירם (עמ' 3). בנוסף, משתמש מר כ"ץ בספרם של האהיס קמהי שיצא לאור בשנת 1973 על מנת לאשש את הטענה כי החומר המצוי בארכיונים הישראליים לוקה בחסר. והרי בשנה ההיא היה מרבית החומר הרלוונטי הקשור באירועי שנת 1948 עדיין סגור לעיון ובלאו הכי לא יכולים היו לעמוד על מלוא היקפו (עמ' 4). המעטת ערכו של החומר הארכיוני משמשת את מר כ"ץ להסביר את חשיבות התייעוד בעל פה למחקרו, אך נראה כי הסקירה החסרה שלו בנושא זה היתה בעוכריו.

פרק א' של העבודה, פרק המבוא בעייתי אף הוא. לא ברור לי הצורך בדיון היסטורי בקונפליקט היהודי-ערבי החל בימי הבראשית של התנועה הציונית, תוך איזכור נושאים כגון הסכם ויצמן-פייל מ-1919, מאורעות של תר"ז-תרפ"א, תרפ"ט, וכיו"ב, וכלה בפרוץ המלחמה, על מנת לדון בפרשת כיבושם של שני כפרים במאי 1948. 50 העמודים הראשונים של פרק זה (16-60) אינם אלא גיבוב של עובדות היסטוריות וסברות כרס שונות שמרביתן אינן רלוונטיות לנושא המחקר כלל ועיקר. ניתן היה להשמיט את רובם המכריע של עמודים אלו ולשלב במקומם מבוא היסטורי קצר וממצה שעוסק בששת החודשים הראשונים של המלחמה. בשני העמודים האחרונים בפרק זה (66-67) יש, סוף כל סוף, ניסוח של מטרת המחקר שמקומה היה בפתיה של פרק ההקדמה.

פרק ב' של העבודה עוסק במאפיינים היישוביים של שני הכפרים. פרק זה שהוא גיאוגרפי-היסטורי במהותו חף מכל דיון רציני על בסיס המקובל בתת-דיסציפלינה זו. בפתיה מובאת מעשייה עממית הנוגעת לשמו של הכפר אם אל-זינאת, שמקומה בעבודה בפולקלור אין בספר הדרכה למטיילים, אך בודאי לא במחקר היסטורי. נתונים שמקורם בממשלת המנדט הבריטי ונתון שמקורו בסברותיו של עד מבני הכפר בנוגע למספר תושביו ערב פרוץ המלחמה מובאים ללא כל ניסיון להעריך את מהימנותם (עמ' 70). גם בנוגע לטנטורה אין הדיון מאיר עיניים ביותר. לא ברור מדוע נזקק מר כ"ץ לפירוט היסטורי ארוך של תולדותיו של היישוב מאז ימי המקרא, ולשם מה הפירוט הארוך והטרחני בתולדות ההנהלות היהודית במקום בעת החדשה, דשוב, לשם מה הזדקק לגיבוב מעשיות העם הקשור במקום ובשמו.

ראוי היה שבפרק זה ייעשה שימוש בחומר ההיסטורי-גיאוגרפי המגוון והעשיר הקיים מאז המאה

ה-19 על ארץ ישראל שהיה מאיר את עיני הקורא ותורם להבנתו את ההתפתחות הגיאוגרפית

והדמוגרפיה של שני הכפרים. את נתוני הממשלה הבריטית ונתונים ממקורות היה ניתן לארגן בטבלה מסודרת שהיתה מאפשרת השוואה בין הנתונים השונים הנוגעים למספר התושבים, היקף השטח המעובד ומספר המבנים, ואת ניתוחם. ניתוח של מפות ותצלומי אוויר רלוונטיים היה מועיל אף הוא. אמנם מובאות מספר מפות וכן תצלום של טנטורה אך ללא ציון מקורם, וללא כל ניסיון ממשי לערוך בהם שימוש לצורכי העבודה, ועל כן נותרים כנועין קישוט שאינו מוסיף הרבה לדיון בנושא.

פרק ג' עוסק בכיבוש אום אל-זינאת, כאשר בעמוד הראשון בפרק זה (עמ' 87) כותב מר כ"ץ כי הכפר לא נטל כל חלק בלהימה נגד היהודים, כמות הנשק שהיתה בידי אנשיו היתה זעומה ושלא היתה לתושבים, למעט כמה צעירים המומי מוח, כל כוונה להלחם. כל זה טוב ויפה, אך ללא ציון מקורות אין מדובר אלא בסברות כרס. כאשר בעמ' 88 מובא ציטוט מתוך מסמך מודיעיני של ההגנה שלכפר הגיעו כמויות של נשק ומדים עבור מתנדבים שנועדו להתגייס, מתייחס לכך מר כ"ץ בחוסר אמון, על בסיס מזה שכתב בעמוד הקודם ועל בסיס עדויות בנות כ- 50 שנה של תושבי הכפר. מכאן מגיע מר כ"ץ למסקנה כי כיבוש הכפר קשור למדיניות קיימת של "...תקיפת כפרים בלתי לוחמים והריסתם וגירוש תושביהם...". כמובאות להוכחת טענה זו מביא ציטוטים מהעיתונות בת הזמן הכוללים טענות של חברי מפ"ם נגד בן גוריון בנושא זה, אך בכך עדיין אין כל הוכחה למדיניות גירוש שיטתית (עמ' 90-89). יתר על כן, בפסקה שלאחריה הוא מזכיר מסמך, פקודה לחטיבת גולני לכבוש את הכפר, ושם מצויינת המטרה: על מנת לשמור על ציר הכביש פתוח לתנועה יהודית. בהקשר זה, חבל כי מר כ"ץ לא טרח לעיין בנוסח המלא של תוכנית ד' המצוי בארכיון ההגנה, שכן היה מוצא שם את מדיניות כיבושם וריקונם של כפרים ערבים השולטים על צירים מרכזיים כמו אום אל-זינאת שמקומו היה על ציר התנועה הראשי שקישר את ריכוזי היישוב היהודי בחיפה ובצפון עם מרכז הארץ, אך לא גם בפקודה זו אין איזכור של גירוש כולל של ערבים מכפריהם. ראוי לציין כי לנושא זה של המדיניות כלפי הערבים בזמן המלחמה נדרשו חוקרים כגון בני מוריס, אך מר כ"ץ לא ראה כל צורך להתייחס לעבודותיהם.

בפרק זה באה גם לידי ביטוי הבעיה העוברת כחוט השני לאורך עבודתו של מר כ"ץ, והיא אי יכולתו לעמת ולשקול עדויות על פי ערכן ומהימנותן. עדויות בעל פה שניתנו 49 שנים לאחר מעשה ומסמכים בני התקופה הנדונה נראים לו שווים בערכם. כך למשל בעמ' 90 הוא נדרש לפרשה שולית למדי הקשורה בכיבוש הכפר, העובדה שלאחר הכיבוש התנהלו חילופי יריות בין הכוח הכובש לבין לוחמים ערבים שהתמקמו על הגבעות שמצפון לנפור. מיזע זה שמקורו במסמך, הרווח של מפקד הגדוד הכובש מיום הכיבוש עצמו, נראה בעיני מר כ"ץ כלא מהימן שכן 49 שנים לאחר מעשה לא הזכירו מרואייניו עובדה זו... צריך לקרוא על מנת להאמין!

המשך הפרק מבוסס בעיקרו על עדויות בעל פה של תושבים ערבים לשעבר ושל מספר אנשי צבא על אירועים שונים הקשורים בכיבוש הכפר. עדויות אלו שהלקן בא מפייהם של קשישים מופלגים וחלקם ממי שהיו נערים צעירים בעת מעשה, מתקבלות כמעט ללא כל ביקורת על מהימנותן ותקפותן, למרות שהן רצופות סתירות ואי התאמות. כך או אחרת, מן המסמכים המועטים שבהם עושה שימוש מר כ"ץ ברור להלוטין מדוע נכבש הכפר, ובאשר לאירועים שהתרחשו ביום הכיבוש ובימים שאחריו, גם אם נעשה כמעשהו של מר כ"ץ ונקבל את העדויות השונות כלשונו, עדיין לא ברור מדוע הוכנס פרק זה לעבודה ומדוע העורך הדיון בכיבוש אפ-אל-זינאת על כיבושם של כפרים אחרים באזור. איזה ענין מיוחד היה בסיפור שולי זה? האם היתה כוונה להשוות בין כיבוש זה לכיבושו של טנטורה? האם יש להקיש ממנו על גורלם של כפרי הערבים בכלל? רב הנסתר כאן על הנגלה, ולא נעשה כל מאמץ של ממש מצידו של מר כ"ץ להאיר את עיני הקוראים בנדון.

כותרתו פרק ד' של העבודה שבו מתחיל הדיון באירועי טנטורה בשנת 1948 "כיבוש טנטורה בנאראטיבים שונים" היא בעייתית מבחינה מתודולוגית. מר כ"ץ כנראה אינו מודע לתפקידו של ההיסטוריון שאינו מתמצה בהצגתם של נאראטיבים שונים שכן אינו כרוניקאי או רשם. את העדויות השונות עליו לשקול מבחינת תקפותן ומהימנותן על מנת לנסות ולהבין את אשר אירע באותו ליל קרב ובימים שבאו אחריו. יתר על כן, יש בכותרת כדי להטעות, שכן בהמשך הפרק מסתבר כי מדובר בסקירת עדויות מן העיתונות, ממסמכים שונים ומספרות משנות. אילו אינם "נאראטיבים", ואין בפרק כל נסיון להגדיר למה הכוונה בשימוש במושג נאראטיב, ולמי מיוחסים נאראטיבים שונים. האם יש נאראטיב יהודי אחד ומולו נאראטיב יהודי או שיש לגורמים שונים "נאראטיבים" משלהם, מה שעשוי לרמוז שכל עדות היא "נאראטיב", הנחה שניתן להגדירה כדבר שטות מוחלט.

את ניתוח החומר המצוי בידי מתחיל מר כ"ץ בסקירת החומר העיתונאי. הוא כנראה לא היה מודע לעובדה שאיש מן העיתונאים לא היה נוכח בשרה הקרב כך שהכתבות הן מקור מפוקפק למדי. אי לכך מיחס להן משקל רב מדי בבואו לנתח את אשר אירע בקרב לכיבוש הקרב ולאחריו. מגוחך ביותר הוא ניסיונו להגיע לחישוב של מספר ההרוגים בכפר על בסיס נתון של 2,000 תושבים בכפר המובא באחת מן הכתבות העיתונאיות (עמ' 120). לטיפול כושל מסוג זה זוכות גם "עובדות" אחרות המופיעות בעיתונות הימים החם כגון נוכחותם של 500 מצרים או של פולנים ובריטים בקרב השבויים.

גם ניתוח המסמכים כמצויים בידי אינו טוב יותר וניתן לתארם ככושל. כך בהתייחסו למסמכים מודיעיניים, מר כ"ץ אינו מביא בחשבון שמדובר בהערכות בלבד או במידע שבא ממקורות שונים שלעיתים סותרים זה את זה. עובדות כגון מספרם של הזרים, של כלי הנשק שבידי הלווחמים בכפר, השימוש במעגן הדייגים כנמל המשמש להבאת נשק וציוד צבאי, ומידת מעורבותם של בני הכפר

7

בהסמכת כביש תל אביב-חיפה, מוצגות באופן שונה ולעיתים סותר במסמכים שונים מבלי שישנה כוונה להטעות או לרמות שכן מקורם בגורמים מודיעיניים שונים. אין כל ניסיון משמעותי מצדו של מר כ"ץ להעריך את מהימנותם של הנתונים שמביאים מקורות שונים, כשל היסטוריוגרפי מן המעלה הראשונה ניתן להמשיך ולדון בכשלים הקיימים בסעיף 3 בפרק זה ה'ן באירועי הקרב על הכפר ובעיקר בהוסר היכולת הנסיסית בניתוחם של מסמכים שמגין המחבר, אך קצרה היריעה. לסיכום נושא זה, הטיפול של מר כ"ץ בשכע המסמכים שמצויים ברשותו, כולל המסמן החשוב שחיבר יעקב אפשטיין במועד מוקדם לאחר הקרב, לקוי וכושל. נראה כי כל מטרתו היא הוכחת קיומו של טבח לאחר הקרב וכל אשר אינו משרת מטרה זו, טפל או שאינו מהימן, או שאינו מובא כלל ועיקר במערך השיקולים של המחבר. זו אינה כתיבה היסטורית אלא שרלטנות לשמה.

יתרת העבודה אינה אלא אוסף טרחני ומייגע של עדויות בעל פה, תוצאת ראיונות שערך מר כ"ץ עם יהודים וערבים קרוב ל-50 שנה לאחר מעשה. בהעדר כל שיטה מסודרת לניתוחן של עדויות אלו, כשל מתודולוגי שעליו כבר עמדתי בביקורתי על פרק ההקדמה, שקילת מהימנותן אינה אפשרית, ונראה כי המדר היחידי לערכן בעיניו של מר כ"ץ היא מידת התאמתן לתזה הבסיסית שלו אודות הטבח שאירע בכפר לאחר הקרב. אין כל ניסיון של ממש להעריך מהימנות העדויות של יהודים ושל ערבים נוכח מידת קרבתו של העד לאירוע (עד שמיעה או עד ראיה), לגילו של המרואיין בעת הקרב, אין כל התייחסות לסתירות מהותיות המתגלות בעדויות ולסתירות בין עדויות שונות, ולקורא ניתנת הרגשה ש"הכל חולך" בעיקר אם מתאים לתזה הבסיסית. אין תמה שדרך כתיבה זו סיבכה את מר כ"ץ בתביעה משפטית שהביאה להשיפתם של אי דווקים וסתירות בעבודתו, להקמת ועדת בדיקה אקדמית שמסקנותיה לא החמיאו אף הן למהימנותה של העבודה, ולדרישה לתיקונים שנועדו להפכה לעבודה אקדמית של ממש. לצערי, עלי לציין כי גם בגרסתה המשופרת של העבודה, לאחר שמנחה העבודה וחברי ועדת המ"א של החוג להיסטוריה של המזרח התיכון ציינו כי שינויים שנדרשו נעשו לשביעות רצונם, לא ניתן לדעתי לראות בעבודה זו עבודה הראויה לזכות את מחברה בתואר שני מטעם אוניברסיטת חיפה.

3. הצעות לשינויים, תיקונים או השלמות

אין, נוכח העובדה שעבודה זו כבר מוגשת בגרסה שניה לאחר שנערכו בה תיקונים ושינויים שונים.

4. ציון מספיק

מכיוון שלדעתי זו אינה עבודה הראויה לתואר עבודת גמר המוגשת כמילוי חלק מהדרישות לקבלת

תואר מוסמך, אין טעם לתת ציון.

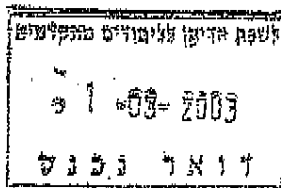
8

עלי לציין שחוות דעתי זו נכתבה לאחר התלבטות רבה. לבי לבי למר תיאודור כ"ץ שעשה את מירב המאמצים והשקיע עבודה רבה ויסודית על מנת לכתוב עבודת גמר זו. האשם אינו בו אלא במי שהנחתו והשלו אותו להאמין כי כך כותבים עבודות גמר לתיאודור שני. צר לי שעלי להטיה האשמות בעמיתי לסגל האוניברסיטה, אך נדמה כי היו מי שברוב תאוותם להוכיח את דבר קיומו של טבח בטנטורה הפכו את מר כ"ץ לכלי בידם ושכחו כי חובתו הבסיסית של איש סגל לתלמיד המונחה על ידו היא להנחותו כראוי כך שעבודתו תעמוד בביקורת אקדמית מדעית.

בכבוד רב,

27 מרץ, 2003

הודון: ציון מספרי לעבודתו של מר טדי כ"ץ

בהמשך לחוות הדעת שהעברתי אליך בנושא עבודתו של מר כ"ץ, שאת ציונה קבעתי
 כנוכשל, הנני להעביר גם ציון מספרי.
 ציון זה הינו 40.

בכבוד רב,